

ELŐTERJESZTÉS
A KULTURÁLIS ÉS OKTATÁSI BIZOTTSÁG
(mint Települési Értéktár Bizottság)
2016. MÁRCIUSI ÜLÉSÉRE

CÍM: **ELŐTERJESZTÉS A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRBA ÉRKEZETT
JAVASLATOK ELBÍRÁLÁSÁRÓL**

Ügyiratszám: 59695/2016.

Előterjesztő iroda: Humánszolgáltatási Osztály

Előterjesztő: Sass László bizottsági elnök

**Törvényességi véleményezésre
bemutatva:** 2016. március 11.
DuÉdi

A bizottsági ülésre meghívottak: Dr. habil Tóth Imre igazgató
Soproni Múzeum
Horváth Csaba könyvtárigazgató
Széchenyi István Városi Könyvtár

Tisztelt Kulturális és Oktatási Bizottság! Tisztelt Települési Értéktár Bizottság!

Sopron városában 2014-ben megalakult a Települési Értéktár Bizottság. A Bizottság tagjait települési értéktári bizottsági tagi minőségükben a Kulturális és Oktatási Bizottság tagjai alkotják. A Bizottság a munkájába külső szakértőket, intézményi vezetőket, különösen múzeumi, közművelődési szakembereket, intézményvezetőket vonhat be.

A Bizottság feladat- és hatáskörét a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény és a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet tartalmazza.

A tagok tevékenységüket társadalmi megbízatásként, díjazás nélkül végzik.

A Bizottság feladata többek között:

- a települési értékek megőrzéséről és szélesebb körben történő megismertetéséről való gondoskodás (pl. évente gyűjtemény közzététele a helyi sajtó vagy az önkormányzati honlap útján)
- a helyi települési értékek körének meghatározása, szükség szerint módosítása, a Települési Helyi Értékek Gyűjteményének összeállítása
- Hungarikumok Gyűjteményébe való felvételre való javaslattétel

Települési érték épített érték, szellemi örökség, gasztronómiai különlegesség éppúgy lehet, mint egy helyi közösség vagy művészeti csoport, mely az adott önkormányzat területén található.

2016-ban ezidáig öt javaslat érkezett Települési Értéktárba történő felvételre a hivatkozott Kormányrendeletben meghatározott formában, rövid leírással, indoklással.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy az alábbi határozati javaslatokat fogadja el. A Bizottság a döntéseit az SZMSZ 54. § (1) bekezdése szerint *nyílt szavazással* hozza meg. Az SZMSZ 53. § (1) bekezdése alapján a határozatok elfogadásához *egyszerű többség* szükséges.

Határozati javaslatok:

I.

A Kulturális és Oktatási Bizottság a „**Sopronbánfalvi Hősi Temető**” helyi értéktárba történő felvételét

1. támogatja
2. nem támogatja

Felelős: Sass László, a Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Határidő: azonnal

II.

A Kulturális és Oktatási Bizottság a „**Brennbergi Szent Borbála**” Bányásztemplom helyi értéktárba történő felvételét

1. támogatja
2. nem támogatja

Felelős: Sass László, a Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Határidő: azonnal

III.

A Kulturális és Oktatási Bizottság a „**Brennbergi Temető**” helyi értéktárba történő felvételét

- A) támogatja
- B) nem támogatja

Felelős: Sass László, a Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Határidő: azonnal

IV.

A Kulturális és Oktatási Bizottság a „**Görbehalmi Bányászati Gyűjtemény**” helyi értéktárba való felvételét

- A) támogatja
- B) nem támogatja

Felelős: Sass László, a Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Határidő: azonnal

V.

A Kulturális és Oktatási Bizottság a soproni „**Testvériség Néptáncgyűttes**” helyi értéktárba történő felvételét

- A) támogatja
- B) nem támogatja

Felelős: Sass László, a Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke
Határidő: azonnal

Sopron, 2016. március

Sass László
elnök

Melléklet: 5 db javaslat

I. melléklet a 114/2013. (II. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a
„[nemzeti érték megnevezése]”
[települési/régió/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

SOPRONBAJNATALVI HŐSI TEMető

Készítette:

..... B. P. C. T. I. O. (név)
..... (aláírás)
Sopron, 2016. 02. 04. (település, dátum)
(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Bódi Ottó ny. tanár
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: **Bódi Ottó**
Levelezési cím: **9400 Sopron, Madách I. u. 24.**
Telefonszám: **99-311 769**
E-mail cím: **bodi.otto@upcmail.hu**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Sopronbánfalvi Hósi temető

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
Sopron

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Az 1878-ban megnyitott katonai temető egy történelmi emlékhely, pótolhatatlan értékekkel. A teljes pusztulástól egyszer már megmentett sírok és emlékművek csaknem másfél évszázad tárgyi emlékei, az itt nyugvó közel 3200 hős és áldozat megérdemli, hogy kiemelt figyelmet tanúsítsunk irántuk.

Részletes bemutatás a III. mellékletek 1. pontjában.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Reményeim szerint az értéktárba történő felvétel ráirányítja a figyelmet a megőrzéssel kapcsolatos tennivalókra, és abban is segíthet, hogy a város lakói és az ide látogató turisták minél többen megismerhessék.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

A levéltári nyilvántartásokon kívül néhány személyes irat és dokumentum létezik csak, az általam magánkiadásban megjelentetett (2007) könyv az egyetlen feldolgozott forrásanyag.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:
nincsen

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

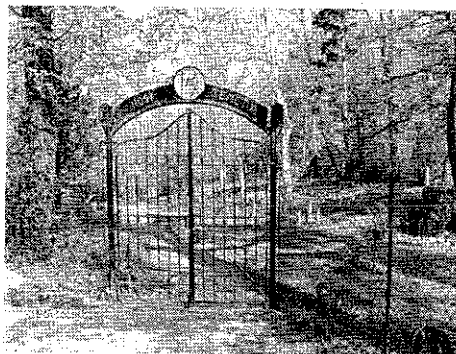
ISMERTETŐ A SOPRONBÁNFALVI HŐSI TEMETŐRŐL

A Sopronbánfalvi katonai temető több szempontból is az ország legkülönlegesebb temetői közé tartozik:

- Elhelyezkedése, fekvése a vele szomszédos köztemetővel együtt különlegesen szép.
 - A Felsőlőverek és az egykori Sopronbánfalva közt, az Alom-hegy nyugati oldalán, a községi temető közvetlen szomszédságában található a gyönyörű fekvésű, csaknem két hektáros katonai temető. Az 1878-ban a katonaság számára megnyitott temetkezési helyet 1917 óta, - amint azt az akkor állított kapu felirata is jelzi,- Hősi Temetőnek hívják. Napjainkig több, mint 3200 katona, hadifogoly és civil áldozat földi maradványait temették ide, többségük nyughelye még azonosítható, és sokak nevét közös emlékműveken örökítették meg.

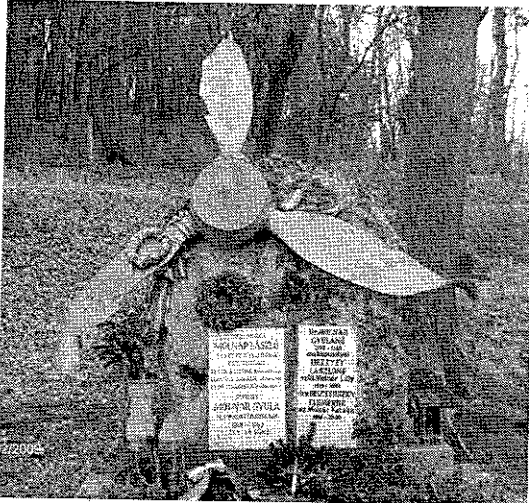

A népfelkelő honvédot ábrázoló központi emlékmű

Az emlékmű felavatásával egy időben elkészült a bejárati kapu, amelynek felirata „HŐSI TEMETŐ”. Az elnevezést azóta így használják.

- Azon kevés katonai temetők közé tartozik, amelyben nem egy háború, vagy a térségben folyó harcok során elesett katonák nyugszanak, hanem 1878-tól 1945-ig temették ide a Sopronban szolgáló és itt meghalt katonákat és a két világháború harci cselekményeinek áldozatait.
 - A sírok és emlékművek 140 év történelmének tárgyi emlékei, reprezentálják ennek a többnyire zivataros időszaknak egy szeletét.
 - Mintegy húsz nemzet katonái találták meg itt végső nyughelyüket, olyanok akik többnyire szülőföldjüktől távol, sebesülés, fronton szerzett betegség, vagy éppen bombázás áldozatai lettek.
 - Több olyan katonatiszt nyugszik itt, aki saját maga, vagy akinek családja kérte az ide temetést, sőt hozzátartozók hamvait is temették ide.

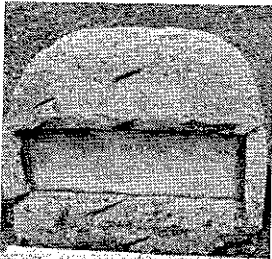

Molnár László hősi halott sztárpilóta emlékműve, - amelyet mindenki megjegyyez, aki csak egyszer is megfordult a temetőben,- édesapja alkotásaként vadászgépeinek propellerjével hívja fel magára a figyelmet.

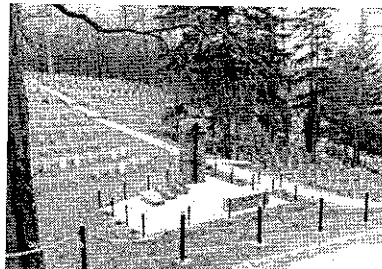

A legmagasabb rangú, Mária-Terézia Renddel kitüntetett Willerding Rezső tábornok sírja a Nemzeti Sírkert része.

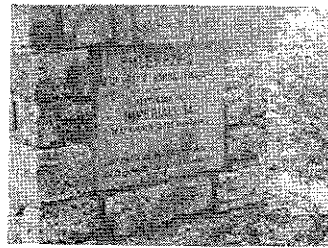
- A központi emlékmű mellett kisebb-nagyobb emlékművek az orosz hadifoglyok, a II. világháborúban itt elesett szovjet katonák, több-száz német katona, a város bombázása során meghalt katonák és civilek emlékéért.

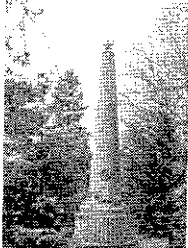
„ELLENFÉL VOLTÁL IDEGEN,
MAJD
RABJA MAGYARNAK, KIK
MOST
TESTVÉRKÉNT ŐRZIK
ÁLMAIDAT”

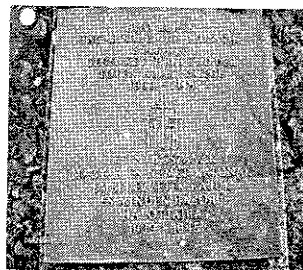
Az I. világháború idején itt eltemetett orosz katonák emlékműve

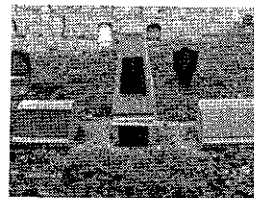
Az 1944. december 6-i bombázás áldozatainak emlékműve

A Várkerületről áthelyezett szovjet emlékmű

A második világháború végén Sopronban elesett német katonák emlékművének egyik része

A legújabban (2015) állított orosz hadifogoly emlékmű

- A Nagy Háború hőseinek tiszteletére már 1917. július 3-án, az országban a legelső között felavatták a népfelkelő tüzért ábrázoló emlékművet, amikor a harcok még javában folytak.

A TEMETŐ HALOTTAI

Az I. világháborút megelőző időkből még néhány azonosítható síremlék fellelhető.

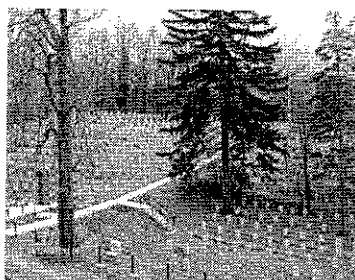
Az I. világháború halottai:

Bajtársak és ellenfelek alusszák itt örök álmukat, sok évtizede békességben. A mi dolgunk, hogy emléküket megőrizzük, az emlékhelyet megóvjuk, hogy az utánunk következő nemzedékek is megismerhessék ezt a szép és különös történelmi és kulturális értéket.

Első világháborús katonasírok

Hadifoglyok sírjai

Muzulmán, katolikus és ortodox 100 éve békességben

Az akkori Magyarország területéről származó katonákon kívül osztrákok, csehek, szlavónok, bosnyákok, horvátok, románok, szerbek, olaszok, oroszok és még számos nemzet fiai kerültek ebbe a temetőbe. Az elhalálózás oka döntő többségüknél tüdővész, tífusz, kolera, agyhártyagyulladás, kevesebb esetben fejlövés, lövési sebesülés.

A betűrendes nyilvántartásban szereplők országok¹ szerinti megoszlása:

Származási ország megjelölése²: Megjegyzés:

Szám:

¹ Nemzetiségi megoszlás nem állapítható meg, az etnikumok az akkori országokban vegyes képet mutattak, ami a nevekből is kitérni.

A monarchia országai és tartományai:

Magyarország		1045 fő
Ausztria, ill. akkori belső tartományai	Tiroliak, karinthiaiak többsége az olaszoknál szerepel	54 fő
Galícia		124 fő
Csehország		107 fő
Morvaország		16 fő
Bukovina		22 fő
Krajna		7 fő
Bosznia		93 fő
Horvátország		38 fő
Dalmácia		25 fő
Szlavónia		17 fő
Hercegovina		29 fő
Isztria		2 fő
Szövetséges:		
Szilézia		5 fő
Semleges:		
Albánia		1 fő
Antant országok:		
Olaszország	Karinthiaiak és tiroliak többsége és egy tunéziai 1924-ben, illetve 1934-ben az olaszokkal együtt exhumálás után Olaszországba került.	45 fő
Szerbia		41 fő
Románia		46 fő
Orosz birodalom	Benne: Besszarábia 1fő	141 fő
Ismeretlen nemzetiségű:		8 fő
ÖSSZESEN:		1.874 fő

A háború befejezését követően a halottak közül néhányat családjuk exhumáltatott és szülőföldjére elszállított. Tömeges exhumálásra 1934-ben került sor, amikor a magyar-olasz kapcsolatok látványosan fejlődtek, Gömbös Gyula Mussolininél járt, és a két ország egyezményeket kötött. Negyvenhárom olasz katona maradványait exhumálták ekkor, és a nyilvántartásba bejegyezték: „Olaszországba szállítva 1934.VII.14.”

Néhány temetés a **két háború között** is történt, amelyekről a sírköveken lévő évszámok ma is tanúskodnak. Főleg tiszteket temettek ide saját kérésükre, akiknek soproni kötődésük volt.

A második világháború áldozatai természetesen a háború utolsó évében kerültek a hősi temetőbe, amikor a harci cselekmények környékünkön folytak. Abban, hogy az áldozatok tisztességgel el lettek temetve és pontos nyilvántartás készült róluk, dr Németh Alajos hittanár főtisztelendőnek elévülhetetlen érdemei vannak. A város területén és környezetében bombázásokban, harcokban elesettek nyilvántartásba vétele, valamint Lakits Frigyes légoltalmi tiszt és segédcapatának közreműködésével a legveszélyesebb körülmények közt történő eltemetésük, - nemcsak a hősi temetőben, hanem a köztemetőben és a város számos helyén tömegsírokban is, - a bátorság, önzetlenség és a helytállás példája. Napjainkban ezen időszak szinte kizárólagosan hiteles forrása dr Németh Alajos 1993-ban megjelent könyve,³ amelyből a lentebbi adatok származnak.

1944-45-ben a „Hősök temetője”, - ahogy a szerző számomra szimpatikusan nevezte, - fogadta be a hadikórházak és szükségkórházak halottait, a légítámadások, bombázások és utcai harcok katonai áldozatait, illetve azokat a civileket, akik menekülteként, nem soproni illetőségűként lettek a bombatámadások áldozatai. (A civilek közül néhányat a későbbiekben családjuk exhumáltatott.)

A II. világháború itt eltemetett halottai:

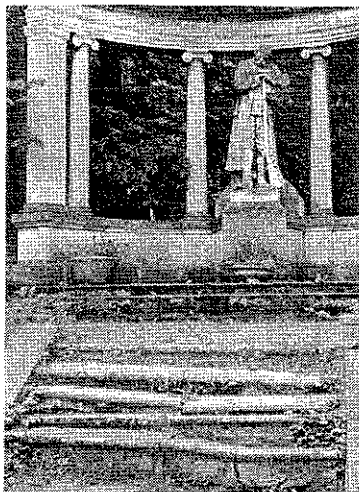
² Az akkori írásmód szerint olvasható, de nem teljesen egységes, ezért mai formában használom.

³ Dr Németh Alajos: Sopron könnyes-véres dátumai Sopron, 1993

- Hans Schrade német vadászpilóta, aki a Fertő-tó felett az amerikaiakkal folytatott légi csata során lelőtt gépéből kikapult, majd ejtőernyőjével a Felsőbüki Nagy Pál utcában egy fán fennakadva 1944. május 10.-én halt meg. Még aznap el is temették.
- Molnár László vadászpilótát 1944 augusztus 7.-én légicsatában lelőtték. A hősi halottat a Káld környéki erdőben találták meg, ahonnan édesapja ide szállította és eltemette.
- Az 1944. november 1.-i Ágfalva elleni amerikai bombatámadás során meghalt 15 azonosított férfi és 8 ismeretlen, akik ágfalviak és vend munkaszolgálatosok voltak. Tömegsírba temették őket.
- Az 1944. december 6.-i bombatámadás 310 áldozatából a civileket a köztemetőbe, a katonákat a hősi temetőbe temették:
 - A szolnoki csapatkórház nyugatra menekítése közben a hetek óta a GySEV pályaudvar külső vágányán veszteglő és bombatalálatot kapott szerelvény 39 katonai áldozata, akiket külön csoportba egyénileg temettek.
 - A légiriadó során a környékbeli laktanyákból az erdőbe menekült és ott repülőgépről legéppuskázott katonák, - kb. 100 fő,- öt tömegsírban.
 - A bombázásban meghalt 12 német katona.
- Az 1945. február 21-i bombatámadás 15 áldozatából Gál Imre honvéd.
- Az 1945. március 4-i amerikai bombatámadás során meghalt 101 magyar és 5 német katona.
- Az 1945. március 18-án a Déli pályaudvar ellen végrehajtott gépfegyveres légitámadás áldozatai a IV. sz. tömegsírban: 45 katona (németekhez átpártolt kozák és ukrán, illetve németek.)
- 1945. március 23-án halálra ítélt 1 magyar honvéd és 3 szovjet hadifogoly.
- 1945 március 29-e előtt a hadikórházakban meghalt magyar katonák: 183 fő.
- A háború alatt Sopronban meghalt és eltemetett idegen nemzetiségű, többségében német katonák, a teljes nyilvántartásba vett 868 fő közül számításom szerint 432 fő.⁴

A TEMETŐ SORSA

A két világháború között a temetőt bővítették, gondozták, megemlékezéseket tartottak a Hősök napján és halottak napján. A második világháború után mindezek hosszú időre elmaradtak, még a létezését is titokban akarták tartani. A 60-as évektől Limberger Gyula kezdeményezésére iskolák, határőrök, szocialista brigádok látták el a sírok gondozását, de a temető és az emlékművek lepusztulását nem tudták megakadályozni. Külföldi adományokkal és segítséggel megvalósult néhány kisebb horderejű felújítás, de igazi előrelépés csak a rendszerváltás után történt, amikor a temető megújítására a Német Hadisírgondozó Népi Szövetség a Honvédelmi Minisztériummal kötött megállapodás keretében vállalkozott. Munkával és pénzzel saját honfitársaik sírhelyeinek rehabilitálása mellett, az önkormányzat közreműködésével rendbe tették az első világháborús sírokat, emlékműveket, kerítést és utat építettek. A munkálatok zömét 1994-95-ben végezték el, akciójuk egy nagyszabású avató ünnepséggel zárult.

A központi emlékmű a 60-as években

A német katonák parcellája ugyanakkor

⁴ dr Németh Alajos könyvében szerepelnek a városban és környékén meghalt és a megtalálás helyszínén eltemetett, illetve a Széchenyi téren, a Szt. Mihály temetőben, a Rákóczi utcai leánynevelő intézet kertjében, a kórház kertjében tömegsírokban eltemetett katonák, akik közül sokakat a háború utáni hónapokban exhumáltak és újratemettek.

Elékmű avatás 1995-ben

Jelképes sírlelékek a tönkrementek helyett

A felújítás óta eltelt húsz évben is történtek változások:

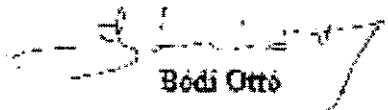
- Az Orosz Föderáció 2007-ben és 2015-ben is állított egy-egy emlékművet az itt eltemetett katonáik emlékére.
- Ismét német segítséggel új kerítést építettek a temető védelmére.
- Az elmúlt évben pályázati segítséggel Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata felújította a központi emlékművet.

1989-től ismét megemlékezések színhelye a temető. Hősök Napján tartott megemlékezéseinken a város vezetői, civil szervezetek, a Honvéd Hagyományőrző Egyesület mellett rendszeresen képviselteti magát a Honvédelmi Minisztérium, a Hadtörténelmi Intézet és valamelyik felekezeti Tábori Püspöksége.

2. A Ftv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Sopron, 2016-02-05

Bódi Ottó

*Javaslat a
„Brennbergi Szent Borbála Templom”
települési értéktárba történő felvételéhez*

Készítette:

Honti A. Krisztina

Honti A. Krisztina

Sopron, 2016. március 8.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Honti A. Krisztina**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Honti A. Krisztina**

Levelezési cím: **9408 Sopron Görbehalom 10/A**

Telefonszám: **06/99/354-524**

E-mail cím: **gorbehalom@freemail.hu**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Brennbergi Szent Borbála Bányásztemplom**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Sopron-Brennbergbánya**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni
magyarság |
|--|-------------------------------------|---------------------------------|---|

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Brennbergbánya talán legszebb, legismertebb épülete a bányásztemplom, mely az egykori bányaaigazgatóság épülete mögötti emelkedésen épült.

Füredi Oszkár /1890-1978/ neves soproni építészmérnök tervezte.

Az épület alapja eredetileg raktárhelyiség volt. A templomépítés gondolatát Varga József ágfalvi plébános vetette fel /a brennbergi katolikusok ugyanis az ágfalvi plébániához tartoztak ekkor/ A tervrajzok 1930. áprilisára készültek el. Dokumentumait a Soproni Levéltár/IV. 1403.X. 233/1926./ őrzi. A kivitelező Becska Ferenc építésvezető volt. Az építés költségét, 22 000,-Pengőt gyűjtésekből, országos

közadakozásból és az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt. támogatásából fedezték.

A gyűjtésben és az építkezés körül dr. Czukelter- Szecsődy József bányafőorvos szerzett kiváló érdemeket. A templomot 1930. szeptember 7-én szentelték fel ünnepélyes szertartás keretében, melyről a korabeli soproni sajtó is beszámolt. A templom védőszentjéről a püspök rendelkezett. Az Ágfalvi Plébániahivatalból küldött 1930. június 27-én kelt levélben Varga József plébános így ír:

„A templom védőszentjéül a hívek Szt.Borbálát kérték, akinek ünnepét dec.4-én eddig évenként munkaszünettel, ünnepélyes istentisztelettel és nagy külső fénnel ünnepelte meg a bányatelep...”

Az országútról háromszoros előkészítés után léphetünk be a templomba: az első az impozáns, természetéből épült széles lépcsőfeljárát, azután következik az előcsarnok, majd a templomhajó. A templom magyar stílusa különösen a homlokzati részen jut kifejezésre az oromkiképzésben, melynek motívumát a népies galambdúc forma adja meg. A bejárat felől gótikus kiképzésű előcsarnok fogad. Mellette áll a hegyi templomok zsánerében épített torony felsőloggiás faszerkezettel, mely a négyszögletű formából nyolcszögletű lefedésbe megy át.

„A templom belső terének kialakításában kettős szempont érvényesült. Az egyik a templom bányász jellege. A szemlélő már a belépés pillanatában nagyon érdekes hangulatú térbe érkezik. A brennbergi bányákban alkalmazott mollbiztosításra emlékeztető, fából készült mennyezetmegoldás eredményeképpen – a viszonylag nagy belmagasság ellenére a tekintet nem fölfelé, hanem a fából készült bordák ismétlődő ritmusát követve, előre irányul az oltár felé, ahol a sík zárófal által keltett feszültséget a transzcendens világba nyúló keskeny, hosszúkás Szt. Borbálát, a bányászok védőszentjét ábrázoló üvegablak és az ablakot körülölelő falfestmény oldja fel....A szemlélőben a fából készült falak közötti „biztonságos bezártság” érzése keletkezik, ami ismét emlékezetünkbe idézi, hogy bányászoknak épült a templom, hisz a bányász munkájában jelentkezik a legerősebben az egymásrautaltság, a másik életéért és biztonságáért való felelősség kívánalma.” (Kovács-Gombos Gábor: A brennbergi bányásztemplom és festményei /Bányászati és kohászati lapok 1983.IX.)

A színpompás üvegablakot Drasche Henrik lovag, a bánya korábbi bérlője készítette az 1876.dec. 4-én felszentelt temetőkápolnába. Onnan emelték ki a templom építésekor. Az üvegablakot körülvevő falfestményt Wosinszky Kázmér /1895-1967/ soproni festő készítette 1958-ban.

A templom belső berendezése A hajó két oldalán elhelyezkedő tulipános, magyaros motívumokkal kifaragott padosorokat, a gyertyatartókat, az oltárt is soproni mesterek készítették.

„e népi elemek a magyar szecesszió eszköztárának részeiként szerepelnek”

(Kovács-Gombos Gábor: A brennbergi bányásztemplom és festményei /Bányászati és Kohászati lapok 1983.IX./)

1938-ban készült el a főoltár a szentségházzal és a keresztelőkúttal, melynek kivitelezője Herlicska József oltárkészítő és aranyozó mester volt. Az oltár homlok részén lévő faragásokat Stöckert Károly /1910-1991/ soproni szobrászművész készítette. A templomhajó bal oldali falán helyezkednek el a keresztút képei hármass csoportokban, melyeket 1941-ben Ágoston Ernő /1889-1957/, soproni festőművész készített. Szintén ő egészítette ki a Szt. Borbálát ábrázoló üvegablak alsó és felső részét is. /Biczó Zoltán által írt és szerkesztett „Bemegyek szent templomodba” c. kiadvány /A XX.században épült templomok a Győri Egyházmegyében 2007./

A templom oldalbejáratát lezárták, ide került a Rausch József aknász által 1920-ban készített Szt. Borbála szobor. Vele szemben található egy mellékoltár, mely fölött a lengyel menekültek által 1944.jan. 8-án ajándékozott /Czeszochowai/ Fekete Mária kép függ. /Az ajándékozás ténye és ideje Vajk Péter, volt bányavezető fia visszaemlékezése alapján./ A templom előcsarnokában elhelyezett márvány emléktábla utal az ajándékozás apropójára, melyen ez áll:

A lengyel menekültek emlékére

Lengyelország 1939-es megszállását követően számos lengyel katonai és polgári személy talált menedékre, munkára és segítségre Sopron környékén. Brennbergbányán 1941 és 1944 között közel száz menekült dolgozott bányamunkásként. Emlékeztessen ez a tábla a menekültek és a helyi lakosság emberségére és az évezredes magyar-lengyel barátságra.

u.ez.lengyel nyelven

Állíttatta Sopron Önkormányzata és a Soproni Magyar-Lengyel Baráti Kör /2006./

A templom bejárata fölött helyezkedik el a kényelmes és tágas karzat, itt helyezkedik el az orgona, mely Barakovits János rákospalotai orgonaépítő munkája. 1932-ben építette, kétmanuális, pedálos, 10 regiszteres, pneumatikus kúpládás hangszer. Az orgonaszekrény megjelenésében alkalmazkodik a Füredi Oszkár által tervezett bányásztemplom stílusához. Anyaga natúr fenyő, egyszerű, aranyozott faragványokkal. /Az orgonáról a Soproni Orgonaépítő KKT. szakemberei, Szarka György és Szabó András által 2015-ben készített szakvéleményben olvashatunk./

A templom tornyában mindössze egy harang van, mely Seltenhofer Frigyes műhelyében készült 1864-ben. Anyaga bronz, átmérője 59,5 cm. A következő felirat olvasható rajta:

Gegossen von Friedrich Seltenhofer in Oedenburg 1864.

A paláston a bányászok kétkalapácsos szimbóluma, alatta félkörívű felirat:

Glück auf!

A palást ellentétes oldalán alul ez olvasható két sorban:

Gefährlich ist des Bergmann's Pflicht

D'rauf denke er bei jeder Schicht!

/Dr.Kormos Gyula-Poor Péter: Harangtanulmányok Arrabona Múzeumi Közlemények 2005-ös sz./

A templom Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdona.

Az utca felőli alsó sarkában lévő volt raktárhelyiség ma kocsmaként üzemel, mely bizarr kuriózuma e nevezetes épületnek.

A templomot 1972-ben renoválták utoljára.

A templom felszentelése 1930.szeptember 7-én történt.

A korabeli sajtó elbeszélése szerint a következőképpen zajlott: Az ünnepség ceremóniamestere a bányavállalat főorvosa és egyben a katolikus hitközség elnöke, dr. Czukelter-Szecsődy József volt. Az illusztris vendégek között volt dr.Schindler András polgármester helyettes, dr. Östör József országgyűlési képviselő, Czillinger József főszolgabíró, különféle intézmények igazgatói, a bányavállalat központi vezetőségének küldöttjei Vajk Artúr kivételével, aki ekkor Velencében tartózkodott, de táviratban üdvözölte az esemény résztvevőit. Az egyház részéről Papp Kálmán városplébános, későbbi győri püspök, Bürchner László dr., prépost, Feichtinger Mátyás szentszéki bíró, Sziklai Jenő bencés gimn. igazgató, Kustersitz József dr. pápai titkos káplán, Varga József ágfalvi plébános, Tóth János egyházi adminisztrátor, Holtzer Ede és Medl János segédlelkészek voltak jelen. Az ünnepségre érkezőket, akik gyalogsapatokban, autókon és Sopronból postautóbuszokon jöttek, fenyőgallyas diadalkapu fogadta az irodaépület előtt. A templom bejáratát és belsejét gazdag virágfüzerek díszítették. A toronyból nemzetiszínű zászló lengett alá. A templomban, mely kb.250 fő befogadására alkalmas, 500 ember szorongott. Az egyházi szertartás végzésére felkért Papp Kálmán prépost és kísérete fél tízkor érkezett meg a templom elé, ahová tiszteletére zászló alatt zeneszóval vonultak fel a bányászok, azok fehér ruhás lányai és a leventék. A felvonulás megkapó és festői látványt nyújtott. Czukelter-Szecsődy J. köszöntötte a vendégeket és egybegyűlteket, és felkérte Papp Kálmán városplébánost az új templom felszentelésére. Kezdetét vette a ceremónia. A felszentelés kívülről kezdődött, majd a templom bejáratánál folytatódott a belső felszenteléssel.

Az ünnepi szentmise zenei részét Szondy Rezső tanító művészi orgonajátéka, a Horn János iskolaigazgató által irányított felnőtt bányászkar, valamint az öt kislányból álló gyermekkar biztosította. A bányászénekkar szebbnél szebb egyházi dalokat énekelt. A városplébános német nyelven tartotta meg prédikációját, mely igazi mestermű volt mind formailag, mind tartalmilag – méltatják a korabeli lapok. Szavai a buzdítás, a vigasz és az emberszeretet igaz szavai voltak: a templomot, mint Isten felfelé mutató ujját, mint igaz otthont, a szegények otthonát és a vigasz forrását mutatta meg. A beszéd láthatólag nagy hatással volt a hívekre. Az Úrfelmutatás után felcsendülő öt kislány éneke könnyeket csalt mindenki szemébe. A mély értelmű szavak és a gyermekhangok utat találtak az emberi szívekhez – írta az Oedenburger Zeitung.

A brennbergi hitközség és a bányászkar erős akarata, áldozatos munkája félre tudott söpörni minden akadályt. Elszánt, hivatott vezetőikkel egy nagyszerű műalkotást hagytak örökségképpen utódaikra – fogalmazott az Oedenburger Zeitung 1930-ban.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A brennbergi bányászat története már a múlté. Ipari létesítményei eltűntek. Emlékét levéltári iratok, múzeumi emlékek és a bányászok utolsó generációja őrzi, valamint az a szakrális épület, mely mind látványában, stílusjegyeiben, mind megszületése történetében megőrzött és képvisel azóta is valami fontosat abból az összetartozásból és akaratból, mely egyé kovácsolt egykor egy nagyszerű mű létrehozásáért egyszerű vájárt, bányorvost, építésszt, mesterembereket, művészeket, egyházi vezetőket, tanítót, bányagazgatót és városvezetést: ez a **BRENNBERGI SZT. BORBÁLA BÁNYÁSZTEMLOM**. Jelképe annak a hovatartozásnak, mely a brennbergieket a település fénykorához köti. 2015. szeptember 7-én ünnepeltük felszentelésének 85. évfordulóját.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Biczó Zoltán: Bemegyek szent templomodba /A XX.században épült templomok a Győri Egyházmegyében 2007./

SOPRONI HÍRLAP 1930.szept.7.

Templomot, iskolát és egyesületi zászlókat és székházat avatnak megye egyes községeiben a kettős ünnep alatt

OEDENBURGER ZEITUNG 1930.szept.10.

Az újonnan épített római-katolikus templom ünnepi felszentelése Brennbergben

SOPRONVÁRMEGYE XXXIII.évf. 1930.szept.10.

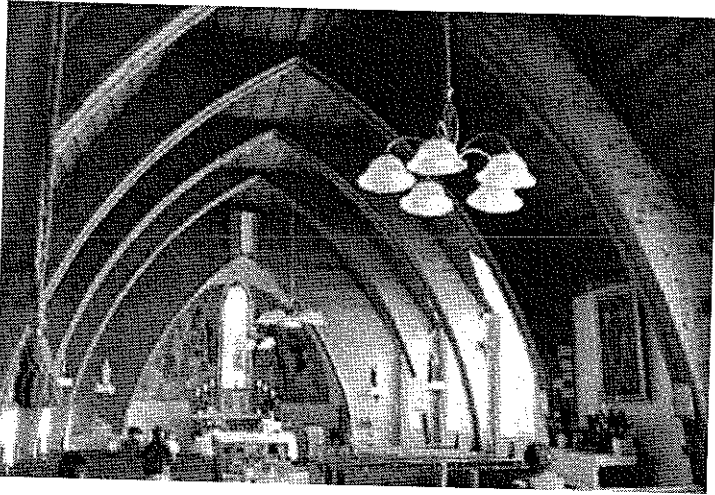
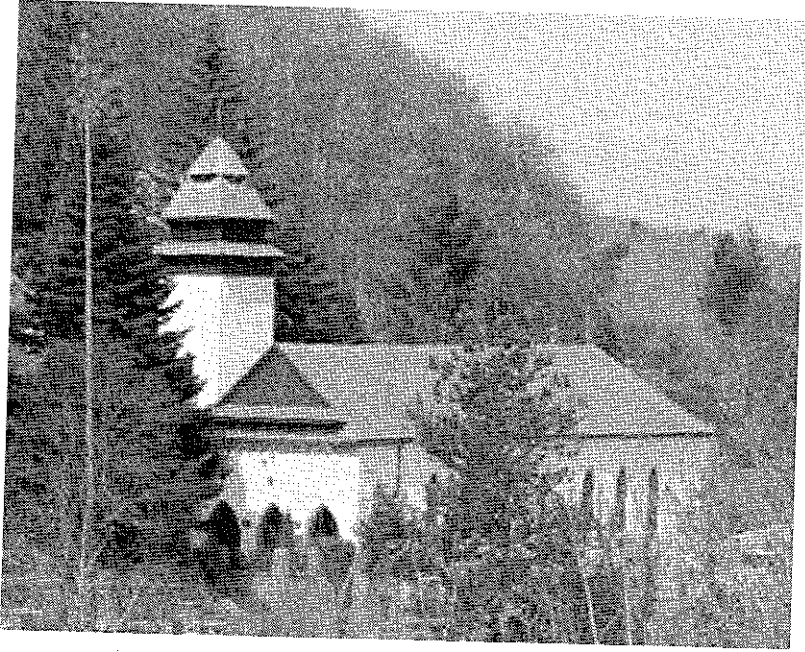
Bensőséges szép ünnep keretében szentelték fel Brennbergbányán az első templomot

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincsen

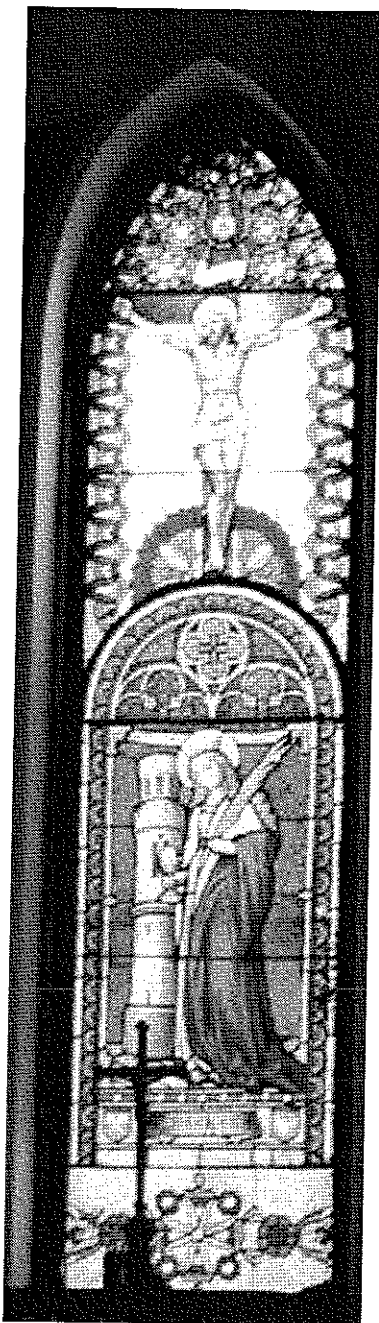
III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

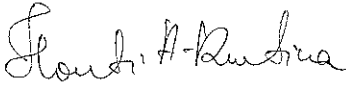

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

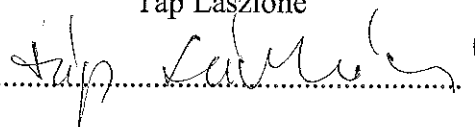
2016. március 8.

Honti A. Krisztina

*Javaslat a
„Brennbergi Temető”
települési értéktárba történő felvételéhez*

Készítette:

Táp Lászlóné

.....

Sopron, 2016. március 8.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Táp Lászlóné**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Táp Lászlóné**

Levelezési cím: **Sopron, Vepperdi u. 13.**

Telefonszám: **06-20-22-790-87**

E-mail cím: **bogarteri@gmail.com**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Brennbergi Temető**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Sopron, Óbrennbergi út**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni
magyarság |
|--|-------------------------------------|---------------------------------|---|

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A temető az Óbrennbergi út mellett, 9280 hsz alatt, 8731,27 négyzetméteren terül el. A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt vagyonkezelésében áll, 2006-tól a Brennbergi Önszegélyző Egyesület jogcím nélküli kezelő. Megnyitását az 1873-as, második –egyben utolsó– magyarországi kolerajárvány indokolta. Ez ideig a brennbergiek Ágfalván temetkeztek. A járvány sok áldozatot követelt mindkét településen, így a brennbergieknek új temetőt kellett nyitni a 120 áldozatnak. Őket a mostani temető bal oldalán közös sírban, mésszel leöntve temették el. 1875-ben Drasche Henrik bányabérlő kápolnát építtetett a temető közepére művészi üveglablakkal. A bejárat felett ma is megcsodálhatjuk egy darabját, a Szent Borbálát ábrázoló pedig átkerült az 1930-ban épült templomba, ma is ott látható. A kápolna előtt áll egy óriás kocsányos tölgyfa, kerülete 4,55 méter, korát 2-300 évre becsülik

a szakemberek. Ő már minden temetésnek tanúja lehetett, sőt, a szén felfedezőinek is árnyékot adhatott az 1750-es években. A temető területén még egy faóriás, egy gyönyörű lucfenyő őrzi a múlt titkait. Sok bányász sírját találhatjuk meg e temetőben. Ha figyelmesen olvassuk a fejfákon feltüntetett neveket, kitűnik belőle a bányásztársadalom etnikai összetétele: cseh, lengyel, német neveket találunk. Az itt megnyílt bánya messze földről vonzotta a bányászokat. Egy sírban nyugszik az az öt bányamentő, aki e gy társuk megmentésére szállt le 1892-ben a Soproni-aknába, ahol tűz ütött ki, mind a hatan ott lelték halálukat. Az 1945-ben és 1946-ban bekövetkezett bányaszerencsétlenség áldozatainak állít emléket a kápolna jobb oldalán álló emlékmű, melyet minden évben, a bányásznak előestéjén megkoszorúznak a brennbergi hagyományőrök és a hozzátartozók. Itt nyugszik Czukelte-Szecsődy József /1886-1944/ egykori bánya főorvos is. Itt találjuk Becher Nándor /1933-2011/ sírját, aki „Mesél a brennbergi múlt” címmel adta ki helytörténeti munkáját. Mostanság is nyolc-tíz sírral gyarapszik a temető évente. A temető legmagasabb pontján áll egy kőkereszt, Mária dicsőségét hirdetve és őrködve a temető felett. Az érdeklődő szemlélő még sok értékes dolgot fedezhet fel itt sétája során.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A 153 éve megnyitott Brennbergi Temető lenyomata az adott időszak bányásmúltjának. Rajta keresztül nyomon követhetjük a bányásztársadalom etnikai összetételét, kiolvashatók belőle, mivel sírkertről beszélünk, a bánya tragikus, egyszerre több halálos áldozatot követelő eseményei. Az itt nyugvó emberek emlékét kegyelettel őrzi a település lakossága.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Becher Nándor: „Mesél a brennbergi múlt” (Sopron, 2001.)

A helyi lapok minden évben megjelentetik a bányaszerencsétlenség áldozatai emlékművének koszorúzásának eseményét.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincsen

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

2016. március 8.

Táp Lászlóné
Táp Lászlóné

*Javaslat a
„Görbealmi Bányászati Gyűjtemény”
települési értéktárba történő felvételéhez*

Készítette:

Táp Lászlóné

.....

Sopron, 2016. március 8.

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Táp Lászlóné**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Táp Lászlóné**

Levelezési cím: 9400 Sopron, Vepperdi u. 13.

Telefonszám: 06-20-22-790-87

E-mail cím: **bogarteri@gmail.com**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Görbealmi Bányászati Gyűjtemény**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Görbealom, Hidegvízvölgy u. 5.**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni
magyarság |
|--|-------------------------------------|---------------------------------|---|

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Szigethi Sándor 2006-ban vásárolta meg a Hidegvízvölgy úti telket, melyet alkalmasnak talált a 2007-ben Csapodon megszületett ötletének valóra váltására. Az az ötlete támadt, hogy összegyűjti a még fellelhető brennbergi bányász emlékeket. Már több szakember, műgyűjtő megelőzte ebben a munkában, de még mindig maradt mit összeszedni. Szorgalmasan járt házról házra, padlásról padlásra. Híre is ment, hogy helyi gyűjtemény készül és sokan ajánlották fel féltve őrzött személyes tárgyaikat. És Ő mindent befogadott. Kiállító helyeket épített és mindennek lett helye: megtaláljuk a bányaművelés eszközeit a kicsitől a nagyig, bányáslámpákat, a bányászok öltözeteit. Látható rengeteg fénykép, oklevél, újsághír, térkép. A gyűjtemény 2009. szeptember 6-án megnyílt. Azóta évről-évre itt tartják a Bányásznapot szeptemberben, ennek előestéjén megkoszorúzzák a

bányaszerencsétlenség áldozatainak emlékművét a brennbergi temetőben. Szigethi Sándor és támogatói „Görbehalmi Bányászati Hagyományápoló Egyesület” néven működnek. Kapcsolatot tartanak az ország szinte összes bányász településével, főleg azokkal, ahova a bányabezárás után a bányászok elkerültek/Oroszlány, Várpalota, Komló, Tatabánya /Évközben látogatókat fogad , kirándulásokat és rendezvényeket szervez a most is lelkes gyűjtő. Decemberben itt gyullad ki elsőnek a gyertya a hatalmas Adventi koszorún a település lelkipásztorának áldása mellett. Itt őrzik az 1995-ben ötödik alkalommal újjászervezett Borbála énekkar gyönyörű zászlóját.

Minden évben új meglepetés vár az ide látogatókra.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

E magánygyűjtemény , ha töredékében is, de őrzi a 263 évvel ezelőtt/1753/ elkezdett brennbergi bányászkodás megmaradt emlékeit. Turisztikai látványosság is. Találkozó helye az itt élő lakosságnak, hagyományőrző rendezvényei sok érdeklődőt vonzanak. Az ország minden részéről érkeznek kirándulók ide, csodálva szép fekvését, gyönyörű, mindig virágos környezetét, élvezve a szíves fogadtatást.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források): helyi sajtóban minden évben megjelenik híradás a Bányász-napi ünnepségről 2009 óta, továbbá a Borbála-napi bál és kirándulások, hajókirándulások hirdetésménye is közzétételre kerül a Görbehalmi Bányászati Hagyományőrző Egyesület révén.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincsen

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

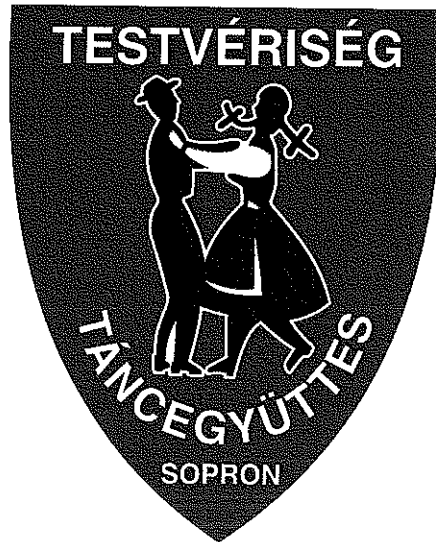
2016. március 8.

Táp Lászlóné
Táp Lászlóné

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

SOPRON MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERSÉGE	
Érkeztetve: 2016. MÁRC. 10.	Kérelmet Dr. D. J.
Szám: 59.726-1/2016.	Melléklet:

**Javaslat a
„a soproni Testvériség Néptáncgyűttes”**

Sopron Megyei Jogú Város értéktárába történő felvételéhez

készítette:

Csoltói József

(név)

.....
..... (aláírás)

Sopron, 2016-02-16

(település, dátum)

Testvériség Néptánc Alapítvány
9400 Sopron, Pécsi tér 6.
Adószám: 18527978-1-08
Bankszámla szám:
68500351-11083886

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Testvériség Néptánc Alapítvány (9400 Sopron, Petőfi tér 6.)
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Csoltói József
Levelezési cím: 9423 Ágfalva, Daágh u. 3.
Telefonszám: 06 20/7797-113
E-mail cím: rendezveny@agfalva.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **a soproni Testvériség Néptáncgyűttes**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
ipari és műszaki megoldások **X kulturális örökség** sport
természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Sopron**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
X települési tájegységi megyei külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása.

Büszkék lehetünk a Magyar néptánc hagyományainkra, melynek változatosságát az itt élő nemzetiségek még színesebbé tették. A nemzetiségek néptáncai beleolvadtak nemzeti táncainkba, azok szerves részévé váltak, így gazdagították a megyénkben élő németek is néptánc hagyományainkat.

A Nyugat-Magyarországi németek Mosonmagyaróvártól a Fertő tó, Sopron és Kőszeg hegyalján, a mai Burgenlandon át Rábafüzesig terjedő területre már a X. század utolsó évtizedeiben német telepések, István király jegyese, későbbi Gizella királyné kíséretében érkeztek. Nyelvjárásuk bajor hasonlóságot mutat, e népcsoportot „Hienzeknek”, a környéket pedig „Hienzenland”-nak nevezik.

A több mint ezer éve itt élő német népcsoport egyedi néptánc kultúráját őrzi 1963 óta a soproni Testvériség Néptáncgyűttes. Célja, hogy felgyűjtse, néptánc koreográfiái által fellépéseiben népszerűsítse, gyermekcsoportjai által átörökítse, a szervezett táncalkalmakon (táncházakban, továbbképzéseken, táborokban) megismertesse a feltörekvő nemzedékkel a soproni gazdapolgárok „poncichterek” és a környéken élő „Hienz” népcsoport német nemzetiségi hagyományait.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Ahhoz, hogy a Testvériség Néptáncgyűttes fennállása óta több mint fél évszázada magas színvonalon őrizhesse meg elődei örökségét, gyűjtenie és ismernie kell az itt élő német

nemzetiség gyermekjátékait, népdalait, sajátos hangszerelésű népzenejét, népviseletét, népszokásait, szellemi és tárgyi örökségét, történelmét.
Ápolnia kell az egykor itt élő parasztok, bányászok, kézművesek, gazdapolgárok mindennapi életének hagyományait, nyelvjárását, melyeket megőriz és közvetít az utókor számára.

Szakmai munkánk megmérettetése számunkra nagyon fontos, ezért néptáncsoportunk rendszeresen részt vesz megyei és országos minősítő versenyeken, fesztiválokon. Az együttes számos elismeréssel büszkélkedhet, háromszor arany minősítést, koreográfiai díjakat és Nívódíjat is kiérdemelt. A Sopron Kultúrájáért Emlékérmel először 1998-ban adományozta városunk a Testvériség Néptáncegyüttesnek. Győr-Moson-Sopron Megyei Minősítő Versenyen 2010-ben ifjúsági és felnőtt csoportunk egyaránt arany minősítést szerzett. 2013 tavaszán vettünk részt a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség által rendezett Országos Hagyományörző Minősítő Versenyen, ahol együttesünk kiváló minősítést ért el. 2013-ban jubileumi gálaműsorral ünnepeltük fennállásunk 50. évfordulóját, ezen jeles alkalomból a Testvériség Néptáncegyüttes munkájának elismerésül Sopron Megyei Jogú Város a Sopronért Emlékérmel tüntette ki ismét csoportunkat, mely elismerésben Csoltói József művészeti vezetőnk is hamarosan részesült. 2013-ban a Muharay Elemér Népművészeti Szövetség által szervezett Hagyományörző Szólótánc Versenyen, - ahol minden résztvevőnek saját tájegységének néptánc hagyományát kellett bemutatni improvizatív, stílus hű előadásmódban-, oktatóink Csoltóiné Szalai Márta és Csoltói József, Sopron környéki német nemzetiségi táncát a szakmai zsűri Fülöp Ferenc Díjjal jutalmazta. Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat 2015. augusztus 18-án tartott díszközgyűlésén művészeti vezetőnknek Csoltói Józsefnek az együttesben végzett kiváló munkájáért, és a megye német nemzetiségi hagyományainak ápolásáért Kormos István- Díjat adományozott.

A táncegyüttes rendszeresen támogatja fellépésével Sopron és a környékbeli falvak programjait, aktívan részt vesz a helyi német nemzetiségi hagyományok ápolásában, műsorukkal színesítjük a megyei, országos és nemzetközi rendezvényeket, fesztiválokat.

Büszkék lehetünk a Testvériség Néptáncegyüttesre, hiszen megyénkben és a Nyugat-Magyarországi Régióban egyedül képviseli utánpótlás csoportjaival együtt - rendszeresen kimagasló eredményekkel és színvonalon - Sopron és környékének német nemzetiségi néptánc hagyományait.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Bibliográfia:

- 300 éves együttélés a Magyarországi németek történetéből – Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége (Budapesti Nemzetközi Történészkonferencia 1987. március 5-6.) *Mollay Károly: Magyarország régi németisége*
- Nitsch Mátyás: A Dunántúli németiség
- Dr. Thirring Gusztáv: Sopron és a magyar Alpok
- Böhm András: Ágfalvi mozaik
- 50 éves a soproni Testvériség Német Nemzetiségi Néptáncegyüttes (Color Art Copy Bt. Sopron, 2013.)

Honlap:

www.testveriseg-neptancegyuttes.hu

Multimédia: Testvériség Néptáncgyűttes 50 éves jubileumi gálaműsora (I., II. féldő)
<https://www.youtube.com/watch?v=krrnRVQJITg>
<https://www.youtube.com/watch?v=TeDxJOD5jKk>

. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.testveriseg-neptancegyuttas.hu

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2.
 - Testvériség Néptáncgyűttes 50 éves jubileumi gálaműsorán készült fotók:
(*Csoportkép, aktív, szenior, kistestvérek korosztályok, Molnártánc és Soproni táncok.*)
 - Testvériség Néptáncgyűttes 50 éves jubileumi gálaműsora DVD (I., II. féldő)
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
 - a soproni Testvériség Néptáncgyűttes 50 éves évfordulójának jubileumi kiadványa.
 - Magyarországi Németek Országos Önkormányzata soproni képviselőjének ajánlása.
 - Bánfalvi Óvoda-Kindergarten Wandorf ajánlása.
 - Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola-Deutsche Nationalitätenschule Ödenburg ajánlása.
 - Testvériség Néptánc Alapítvány ajánlása
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

III. melléklet

3. *A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat*

Alulírott, Csoltói József hozzájárulok a

soproni Testvériség Néptáncgyűttes

Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárba történő felvételéhez csatolt saját készítésű fénykép(ek) / film(ek) további felhasználásához. Kijelentem, hogy a rendelkezésre bocsátott fotó(k) szerzői jogával jogosult vagyok rendelkezni.

Sopron, 2016-02-17

aláírás

Testvériség Néptánc Alapítvány
8400 Sopron, Petőfi tér 6.
Adószám: 18527878-1-09
Bankszámla szám:
68500351-11083886

1. számú melléklet: (fotódokumentáció)

Csoportkép

Aktív korosztály

Alapító tagok és a szenior korosztály

Kistestvérek gyermek néptáncsoportunk

A közkedvelt Molnártánc

Soproni táncok

AJÁNLÁS

Ajánlás a „a soproni Testvériség Néptáncgyűttes” Sopron városi értéktárba történő felvételéhez

Ahulírott Taschner Tamás, mint az Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának soproni képviselője, nagy tisztelettel és szeretettel ajánlom a Testvériség Néptáncgyűttest a városi értéktárba.

A leghűségesebb város németsege a magyar hazához való kötődését többször is bizonyította és meggyőződésem, hogy a magyar nép értékei között a Kárpát-medencében élő nemzetiségek teljesítménye, kultúrája kiemelkedő helyet foglal el.

A Testvériség Néptáncgyűttes kitüntetéseit, elismeréseit nem fogom felsorolni, hiszen az adatlap már tartalmazza. Én csak a személyes meggyőződésemet szeretném kifejezni, miszerint a több mint 50 éve színvonalasan működő táncsoport méltó a városi értéktárba való bekerüléshez!

Sopron, 2016. február 22.

Taschner Tamás

Bánfalvi Óvoda – Kindergarten Wandorf

9400 Sopron, Ady Endre u. 176.

OM: 030288

Tel.Fax.: 99/505-413

E-mail: banfalvi.ovoda@igsz.hu

Javaslatétel a soproni Testvériség Néptáncegyüttes felvételére a Sopron Megyei Jogú Város Értéktárába

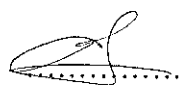
A soproni Testvériség Német Nemzetiségi Táncegyüttes 1963-ban alakult azzal a céllal, hogy Sopron és környékbeli falvainak német nemzetiségi „Hienz” kultúráját összegyűjtse, ápolja és átörökítse az utókor számára.

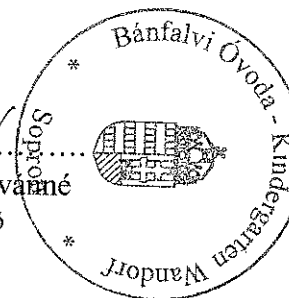
A táncegyüttes táncai által megismerteti a mostani és a feltörekvő nemzedékkel a rég elfeledett német nemzetiségi hagyományokat. A csoport fontos szerepet tölt be régióink táncéletében, részt vesz megyei és országos rendezvényeken, fesztiválokon. Rendszeresen támogatják Sopron és a környékbeli falvak rendezvényeit, nemzetiségi napjait, aktív szerepet vállalnak a német nemzetiségi hagyományok megőrzésében, átörökítésében (fellépések, táncházak, továbbképzések, táborok alkalmával népszerűsítik régióink kultúráját, színesítve nemzeti hagyományainkat). A táncegyüttes Európa számos országában rendszeresen képviseli sikeresen hazánkat és szeretett városunkat, Sopront. Repertoárja a helyi német nemzetiségi táncok mellett hazánk különböző tájegységeinek magyar néptáncaiból is ízelítőt nyújt.

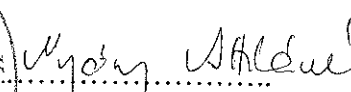
Az együttes kiemelt feladatának tartja az utánpótlás nevelését, az óvodás kortól az ifjú korig oktatják az együttes tagjai a fiatalokat. A gyerekek szabadidejüket így hasznosan töltik el, mivel a néptánc fejleszti mozgásukat, ritmusérzéküket, téri tájékozódásukat és emlékezetüket. A közösségi együttlét erősíti a barátságokat, a csapatszellemet, a tagok kötelelességtudatát. Intézményünk német nemzetiségi nevelésért felelős vezetőhelyettese, német nemzetiségi óvónőként dolgozó Nyáry Attiláné 20 éven át a csoport aktív táncosa volt, életében meghatározó szerepet töltött be a táncsoport. Munkája fontos része a néptánc és a hagyományörzés. Sok segítséget nyújt ehhez Csoltói József, a néptáncegyüttes vezetője.

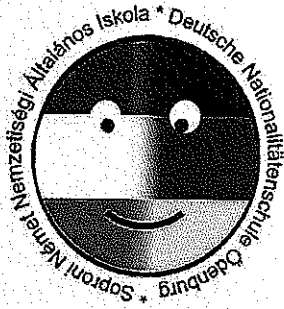
A Testvériség Néptáncegyüttes felvételét a Győr – Moson – Sopron Megyei Jogú Város Értéktárába teljes meggyőződéssel és jó szívvvel támogatjuk.

Sopron, 2016.02.26.

Dr. Horváth Iváné
Intézményvezető

Nyáry Attiláné
Óvodapedagógus

**SOPRONI NÉMET NEMZETISÉGI ÁLTALÁNOS ISKOLA -
- DEUTSCHE NATIONALITÄTENSCHULE ÖDENBURG**

Cím: 9400 Sopron, Fenyő tér 1.

Telefon: 99/510-232

www.fenyoter.sopron.hu

E-mail: fenvotersopron@gmail.com

**Ajánlás a Testvériség Néptáncgyűttes Sopron Megyei Jogú Város Értéktárába
történő felvételéhez.**

A német nemzetiségi hagyományok megtartása, ápolása iskolánk, a Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola –Deutsche Nationalitätenschule Ödenburg Pedagógiai Programjában fontos feladatként jelenik meg. Mivel a Testvériség Néptáncgyűttes Sopron és környéke német nemzetiségi hagyományainak megőrzését és közvetítését tűzte zászlajára, egyenesen adódott a lehetőség a szoros együttműködésre.

Csoltói József, az együttes művészeti vezetője mindig nagy gondot fordított/fordít a még fellelhető hagyományok felgyűjtésére, megőrkítésére. Sopronban, Ágfalván, Brennerbányán, Harkán, Fertőrákoson, Fertőbozon, Balfon végzett kutatómunkát nemcsak a néptáncok és népzene felgyűjtésében, figyelme kiterjedt a népviselet, népszokások, hagyományok rögzítésére is. Levéltári és múzeumi kutató munkájának gyümölcsét együtteseivel feldolgozva állítja színpadra, örökíti tovább a következő nemzedékeknek. Rendszeresen táborokat, továbbképzéseket, táncházakat szervez, ahol a népi kismesterségekkel, népmesékkal, népi hangszerekkel is megismerkedhetnek gyermekek és felnőttek. Abban a szerencsés helyzetben lehetünk, hogy ezeknek a táboroknak iskolánk tanulói is részesei lehetnek.

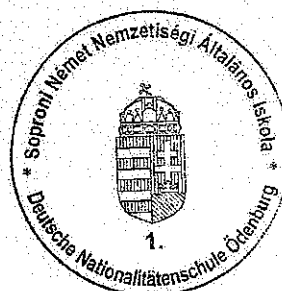
A Testvériség Néptáncgyűttes gyermek, ifjúsági és felnőtt csoportjai aktívan részt vesznek Sopron és környékének rendezvényein, hagyományait közösen ápolják. Ezáltal nemcsak szemlélői, hanem megélői, és reméljük, átörökítői lesznek több évszázados „Hienz” német nemzetiségi hagyományainknak.

A csoport támogató segítségét mindig érezhettük az iskola német nemzetiségi táncsoportjának működése kapcsán is. Számos alkalommal zenei anyaggal, koreográfiával, szakmai javaslatokkal, ötletekkel segítette a táncsoportot vezető pedagógusok munkáját.

Iskolánk alapítványa immár 26. éve szervezi Német Nemzetiségi Bálját, mely ez idő alatt Sopron város egyik legnagyobb rendezvényévé nőtte ki magát. A bál elengedhetetlen, minden résztvevő számára nagyon várt “fénypontja” a Csoltói József által vezetett Testvériség Néptáncgyűttes fellépése. Műsoruk valamennyi alkalommal fergeteges sikert arat vendégeink körében. Ifjúsági csoportjának táncai épp úgy magával ragadják a közönséget, mint a felnőtt csoport vidám lendülete. Fellépéseiket önzetlenül vállalják, ezzel is segítve iskolánkat.

Őszintén ajánlom a soproni Testvériség Néptáncgyűttes felvételét a Sopron Megyei Jogú Város Értéktárába, hiszen megyénkben egyedül képviselik, több mint 50 éve, magas színvonalon régióink “Hienz” német nemzetiségi néptáncgyűttesét.

Sopron, 2016. február 29.

Tormáné Bakody Noémi
SNNÁI-DNŐ
igazgató

Testvériség Néptánc Alapítvány

9400 Sopron, Petőfi Tér 6. Telefon: 06-99/311-595

Ajánló levél a Sopron Megyei Jogú Város Értéktárába történő felvételhez.

A **Testvériség Német Nemzetiségi Néptáncegyüttes** 1963-ban alakult azzal a céllal, hogy Sopron és környékén élő „**Hienz**” népcsoport kultúráját megőrizze.

Az együttes, táncai által megismerteti a mostani és feltörekvő nemzedékkel a rég elfeledett német nemzetiségi hagyományokat. A Testvériség Táncegyüttes fontos szerepet tölt be megyénk és régióink táncéletében, Sopron és a környékbeli falvak hagyományainak ápolásában aktív szerepet vállal, rendszeresen részt vesz megyei országos és külföldi rendezvényeken, fesztiválokon.

A néptánc együttes Európa számos országában rendszeresen képviseli sikeresen hazánkat és szeretett városunkat, Sopront. Repertoárjuk a helyi német nemzetiségi táncok mellett hazánk különböző tájegységeinek magyar néptáncjaiból is ízelítőt nyújt.

Az együttes kiemelt feladatának tartja az utánpótlás nevelést, az óvodás kortól az ifjú korig oktatják az együttes tagjai a fiatalokat, majd a kinevelt nemzedék a Testvériség Táncegyüttes felnőtt korosztályának sorait erősíti.

Utánpótlás csoportjaik működnek óvodás és kisiskolás korosztálytól Sopronban a KISZÖV Művelődési Házban táncosaink, Baranyai Éva és Kadnár Béla vezetésével. Csoltóiné Szalai Márta és Csoltói József nem csak felnőtt csoportunk művészeti vezetői Sopronban, az ágfalvi Patakugrók Néptáncegyüttesben is oktatják a fiatalokat az Ágfalvi Váci Mihály Általános Iskolában szakkör jelleggel. A Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskolában csoportunk egykori táncosai, az iskola pedagógusai, Regényiné Schöberl Hella és Fessler Anna oktatják a diákokat a rég elfeledett Sopron környéki német nemzetiségi gyermekjátékokra és néptáncokra.

Ez az 50 éve tartó hagyományörző tevékenység, melyet a Testvériség Néptáncegyüttes fennállása óta töretlen lelkesedéssel és kiváló eredményekkel végez, nem maradhatott volna fenn folyamatos gyűjtőmunka nélkül. Az együttes által képviselt és megőrzött értékek részeivé váltak Magyarország nemzeti értékeinek, néptánc hagyományunkat a helyi német nemzetiségi hagyományok színesítik, gazdagítják.

A csoport fenntartója- a Testvériség Néptánc Alapítvány - részéről azért javaslom a soproni Testvériség Néptáncegyüttes és általa őrzött értékek felvételét a soproni értéktárba, mert fennállása óta azon tevékenykedik, hogy a Sopron környéki, megyei, és az Észak- Nyugat Magyarországi Régió német nemzetiségi néptánc hagyományai ne merüljenek feledésbe, a feltörekvő nemzedék megismerje ezt a ritka és értékes kultúrát, erősítse nemzeti értékeinket, elősegítse identitástudatukat. A régióinkban élő „Hienz” népcsoport kultúrájának megőrzése és fennmaradása meghatározó jelentőségű, hiszen a hazai német nemzetiségi népcsoportok kialakulása között is egy egyedülálló szigetet képvisel.

Az itt élő német nemzetiség hagyományainak megismerése, aktív megőrzése öregbíti hírnevünket, növeli megbecsülésünket hazánkban, az Európai Unióban és szerte a világon.

Sopron, 2016-02-18

Testvériség Néptánc Alapítvány
9400 Sopron, Petőfi tér 6.
Adószám: 18527878-1-08
Bankszámla szám:
88900361-11088888

.....
Csoltói József
az alapítvány kuratóriumi tagja